Дня 17.I–24.I 1926. Przesyłka pocztowa uiszczona ryczałtem ВАРШАВА Рік II.

ВИДАВЕЦЬ НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР Др. Тадей Кончинські

СТРАЖНИЦЯ УКРАЇНСЬКА

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ WARSZAWA, Nowy-Świat № 41 m. 27.

Конто почтове № 1877. Телеф. 296-40.

Економічна криза й освіта

Господарське лихоліття переживає після війни ввесь світ. Немає тої держави, деб не було дороженечі, не бракувало грошей, праці для робітників, засобів на відбудову й т. д.

Війна занадто багато знищила людей і всякого матеріяльного добра. Війська зїли худобу й безрогів, видоптали засіви на полях, забрали велику кількість коней, які здебільшого згинули.

А скільки згоріло хат, збіжжа, всілякого хатнього добра, господарського знаряддя!

Скільки поломано селянських возів, саней, попсовано фабрик, машин і т. д.

Все це треба наново придбати, створити, відбудувати. І то не поволі, а швидко, на ґвалт. А для цього потрібні матеріяльні засоби, а перш за все гроші.

Та відразу багато, бо куди не глянеш,—всюди є потрібна лапка. Потрібно більш, ніж колись. На нове загосподарювання є завше більше видатків.

Звідки ж узяти цих матеріяльних засобів?

З неба нічого само не спаде. Треба створити. Але коли ми будемо робити й жити так, як перед війною, то не швидко дамо собі раду. Праця сучасна мусить давати більше користи, або, як кажуть, бути видайнішою.

Більшу видайність має лише та людина, яка має ясніше в голові, яка чомусь краще навчилася, щось ліпше вміє робити.

Отже без освіти ми, українці, свого знищеного краю не відбудуємо. Без світла науки будемо ще довго жити в темноті й голувати злидні.

Освіта нам потрібна більш, ніж хліб на сьогоднішній день. Кажемо: нам. Це значить, що треба вчитися всім: і старому й малому, і чоловікам і жінкам.

Найкраще вчити людину з дитячого віку й в рідній мові, бо наука для нас українською мовою — легша, швидче входить у душу й розум і скорочує час. Тому, дбаючи про науку для дітей, ми повинні складати декляраціі обовязково на українську школу й такої домагатися.

Де нема в школі української мови, батьки обовязані купити дітям українські книжки для науки вдома. Перш за все букварець, потім якісь казки, читанки, історію й инші. Де в хаті нема українських книжок, та хата не варта того, щоб називалася українською хатою. Батьки же, які не купили для своїх дітей українських книжок, не варті доброго слова. Вони ворогу своїх дітей і не діждуться від них потіхи. Вони роблять найтяжчий гріх, який їм ніколи не проститься.

Треба вчитися й молоді: парубкам і дівчатам, бо їм уже швидко придеться жити власним розумом. Вони повинні багато читати. В кожній хаті повинен бути український часопис. Хата без образів і без часописів це не хата, а хлів для худоби. Замість папиросів, а ще борони Боже, горілки, хлопці й дівчата повинні купувати українські книжки.

Через те, що купити для кожної родини всіх необхідних книжок задорого коштує, треба закладати обовязково в кожному селі читальні. Кожний дасть маленьку суму, якої залеже вистарчалоб на одну книжку, а за ці гроші буде мати в читальні багато книжок для читання.

Крім читання книжок, треба людям війтися, побалакати, розумніших послухати, щось для себе вияснити, пісень поспівати, виставу влаштувати. Для цього треба закласти Просвіту. Буде більше Просвіт, менше буде пiятики, роспусти, гулянок.

Не тільки молоді, й старі повинні вчитися. Кому читати тяжко, нехай той послухає читання дітей. До Просвіт повинні ходити й старші. Тоді там буде більше родинного духу, ладу й порядку й їхні діти будуть краще себе вести.

Землі для всіх не вистарчає Частина дітей іде в найми або до науки якого-небудь ремесла. У своїх майстрів діти не чують рідного українського слова. Їх попихають, кривдять, зле вчать.

Тому треба закладати українські ремесничі школи. В тих школах діти вчились би розуму. а заразом і ремеслу. Ремесничих шкіл в инших народів є багато. А в нас про них і не чути.

Черга за нами.

Нам дуже потрібні ремесничі школи, де б учили по-українськи на добрих ремесників,—тоді вже шматок хліба на ціле життя є забезпечений.

Є багато й всяких инших способів учитися й придбати собі трохи розуму. Отже треба вчитися, треба читати.

Ідіть до світла й знайдете шматок смачного й корисного хліба.

оХо

Яку литвини хочуть створити

реформу виборчу

Литовське міністерство внутрішніх справ опрацьовує проект нової устави про вибори до Сойму.

Головним пунктом цеї устави е те, що число виборців на одного посла буде збільшене з 25.000 чол. на 30.000. Через те число послів зменшиться до 68.

Крім цього, ті ґрупи, які не матимуть виглядів на переведення свого посла, будуть змушені складати кавцію на покриття виборчих видатків.

Це нове виборче право є скероване проти національних меншостей й має на меті підтримати християнсько-демократичну групу, яка вважає меншости за ворогів Литви. Агітація цих партій уже розпочалась. Клерикали горяче готуються до виборів, силкуючись позбавити національні меншости своїх послів. Але вже де-які газети повідомляють, що вже почалися протести проти клерикалів та їхніх намірів. Найбільше таких протестів ухвалюється в Америці.

Справа роззброєння світу

Ріжниці між великими державами

Англійські часописи одноголосно повідомляють, що в колах Ліги Народів добачують незгідність поглядів держав Англії і Франції на справу роззброєння.

Наступна сесія Ліги Народів буде одною з найтрудніших з усіх її сесій. Балакають також про можливість відрочення сесії.

Америка має підтримувати Англію в її жаданні скреслити з порядку денного обрад справи роззброєння на морі.

Навпаки Франція, Японія й Італія домагаються, щоб питання про роззброєння на морі зараз розглядалися.

З усього цього, як і попереднього нашого числа про те що держави скривають дійсне число свойого війська видно, що питання про роззброєння ставиться не щиро. Кожний хотів би, щоб роззброївся його сусід, але сам хотів би бути сильнішим, як не на суходолі, то хоч на морі.

До Европи їдуть американські детективи

щоб ловити підроблювачів грошей

В наслідок відкриття нечуваного фальшування долярів, американська поліція ствердила, що підроблювачі, боячись детективів (таємних агентів поліції) відправляли свій „товар" до Европи. Тут вони при допомозі спеціяльних агентів пускали в обіг свої „доляри" в тих країнах, де повставала „долярова гарячка".

Техніка фальшивників дійшла до того, що не тільки підроблені доляри були цілковито подібні до дійсних, але ще надавали їм цілком натурального старого вигляду. Брудні, витерті старі доляри (підроблені) нема жадної змоги відріжнити від таких самих дійсних. Навіть найкращі фахівці лише по стислій аналізі можуть дати свій осуд—дійсні чи підроблені.

Таємні агенти мають головним чином звернути увагу на „гендлярів" Франції і Польщі.

)::(

Польсько-німецька залізнича умова

В останньому часі опрацьовано й погоджено фахівцями польсько-німецьку залізничу умову про сусідський рух. Умова нередана уповноваженим до подписання.

Зазначена умова полагоджує справу переходу потягів через кордон, справу взаємних розрахунків за видатки річеві й особові, справу прав і обовязків служби, цельну, пашпортову й т. и.

Тепер фахівці працюють над умовою про унормовання переїзду з Німеччини до Польщі через Німецький Горішній Шлеск.

)::(

Большевики на шляху до Індії

вже розбиті

Тепер лише вияснюються наскок совітських ватаг на Афганістан. Совітський уряд бажає за всяку ціну наблизитися безпосередньо до кордону Індії. Свої стремління він замасковує, бо боїться викликати війну з Англією. Тому вибрав собі дорогу манівцем — він хоче поширити свій вплив на Афганістан під примусом тамошніх внутрішних подій. До цеї мети веде розширення Совітських Республік Узбек і Таджик аж до Гінду-Куш. До осягнення цього Совітський уряд має два шляхи: або викликати революційне забурення в північному Афганістані й поквапитись туди на „допомогу" афганістачським комуністам, або втягти еміра в війну з Індією, щоб потім ввійти до збесиленого й вичерпаного війною Афганістану.

Наскок совітських ватаг мав на меті викликати революцію в північному Афганістані, але не вдався. З огляду на це, Совітський уряд умиває руки, як це вже раз сталося після заворушення в Естонії.

Бандити в білий день

У білий день на очах сотень людей на 48 вулиці 4 бандитів, озброених у револьвери, напали на 2 ювилірів, які несли в валізці нешліфовані діяманти вартістю пiвміліярда золотих. Набили їх, видерли валізку й з блискавичною швидкістю втікли в самоході, не зважаючи на стрілянину поліціянтів.

Дрібні відомости за тиждень

Ювилейне торжество митрополита Шептицького. В неділю, дня 17 ц. м., відбулося у Львові в архікатедрі на святоюрській горі ювилейне торжество з нагоди двадцятиптиліття вступлення митр. Андрія Шептицького на львівський митрополичий престол. В торжественній службі Божій взяли участь представники українського духовенства, українських установ, товариств та організацій.

Покликання заграничних знатоків до опрацювання господарчого пляну. На конференції у маршалка Сойму, представив президент міністрів п. Скшинський потребу покликання заграничних знатоків до опрацювання нового господарчого пляну.

Скорочення військової служби на Чехах. У чеськім міністерстві народної оборони відбуваються наради над скороченням військової служби до 14 місяців.

Банкноти 1 і 2 золотих. 31 грудня 1925 р. стратили обігову вартість банкноти по 1 і 2 золотих, до 30 вересня 1926 р. будуть приймати до заміни на білон і на покриття належитостей у всіх віддiлах Банку Польського і Центральної Державної Каси і Касах Скарбових.

Селянський конгрес. 30 січня в м. Станиславові має відбутися селянський конгрес української угодової групи.

DRUKARNIA „ROTACYJNA" J. BURIANA, PRZEJAZD 9.